

El costat bo del Brexit, i l'SNP

per Jen Cranwell

El 28 de març de 2017 el parlament escocès va votar a favor d'una resolució legislativa oficial a presentar al parlament britànic per a organitzar un segon referèndum sobre la independència d'Escòcia. La defensa de la independència sempre ha estat un objectiu del governant Scottish National Party (SNP) però va patir un cop en el referèndum de setembre de 2014, quan el país va votar majoritàriament a favor de quedar-se al Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord. Tanmateix, el resultat inesperat del Brexit al juny de 2016 justifica la demanda de l'SNP per un segon referèndum, aquest cop en un calendari més ràpid si hagués passat quelcom diferent al referèndum del Brexit.

Tot i que David Cameron, l'ex primer ministre britànic, va prometre a la campanya electoral de les eleccions legislatives parcials britàniques de 2013 que se celebraria el referèndum sobre la permanença del Regne Unit a la Unió Europea (UE), la idea d'un Brexit no semblava una idea versemblant per molta gent a Escòcia. La campanya unionista al referèndum escocès de 2014 va utilitzar la idea que votar a favor de la independència significaria votar a favor de marxar de la UE perquè una Escòcia independent hauria de lluitar per a convertir-se en un estat membre de la Unió, ja que trobaria la oposició d'altres membres, com Espanya, que resistiria per raons òbvies. Alguns podrien comentar que aquesta va ser una oportunitat perduda per la campanya independentista

escocesa, ja que si haguessin defensat que votar a favor del Regne Unit seria el mateix que votar per marxar de la UE, els resultats haguessin pogut ser diferents, tenint en compte el fet que el vot favorable al *Remain* a la UE fou 24 punts més alt que el del *Brexit* al juny de 2016. De totes maneres, els resultats del referèndum sobre la UE van suposar un xoc per a molts –aparentment fins i tot pels membres del govern britànic, els mateixos que van defensar la celebració d’aquest referèndum–, tot recordant el fet que la participació en el referèndum del Brexit fou del 62,7% mentre que la del referèndum escocès fou del 84,6%. Tot i que el manifest de l’SNP per a les eleccions legislatives escoceses per elegir els membres del parlament de Holyrood afirmava que un segon referèndum per la independència d’Escòcia no es faria si no era “amb clar suport popular”, el mateix manifest contenia una clàusula específica que propugnava un nou plebiscit *si* les circumstàncies materials cambiaven. I actualment ambdues afirmacions semblen ésser vàlides.

A Catalunya Artur Mas ha dit que quan hi ha un milió de persones manifestant-se cada any a favor de la independència alguna cosa s’ha de fer sobre aquesta demanda –i en termes relatius el moviment independentista no té el mateix grau de suport a Escòcia. És clar, però, que a Escòcia no sembla haver-hi la necessitat de manifestar-se per un referèndum que ja ha estat permès pel govern central britànic. Hi ha un consens majoritari als mitjans de comunicació que el poble d’Escòcia està “cansat” de l’argument independentista i que mentre el suport a la independència escocesa sembla relativament estable, ha baixat el suport per a un segon referèndum. Tanmateix, és necessari explicar que just després del referèndum del Brexit la qüestió de si fer un segon referèndum sobre la independència d’Escòcia va augmentar en importància, i la cobertura dels mitjans de comunicació i dels partits polítics en quant aquest tema va augmentar, ja que potser esperaven distreure el públic de la falta d’un pla coherent sobre el Brexit.

La ministra principal d’Escòcia, Nicola Sturgeon, ha preferit no fer declaracions a corre-cuita o prendre decisions sobre aquesta temàtica –senzillament s’ha limitat a dir que aquesta qüestió s’hauria d’adreçar, posant la pilota a la taulada del govern britànic per a saber quines serien les conseqüències del Brexit per Escòcia. Sturgeon també ha dit que la seva decisió de demanar un segon referèndum sobre la independència és per després de conèixer els termes exactes del Brexit, entre la tardor de 2018 i la primavera de 2019, ja que s’espera que el govern britànic presenti informació clara sobre temes de gran rellevància, com per exemple la pertinença o no al mercat únic europeu. L’SNP ha estat acusat de buscar l’aquiescència tant dels defensors com dels detractors del Brexit tot dient que una Escòcia independent no demanaria la pertinença a la UE, sinó que preferiria quedar com a membre de l’Associació Europea de Lliure Comerç (*European Free Trade Association*).

Sturgeon mai no ha dissimulat la seva creença de pertànyer a la UE. El *timing* de l’anunci de Sturgeon sobre que l’SNP mouria fitxa demanant un segon referèndum independentista ha estat vist per a molta gent com un desafiament a l’actual primera ministra britànica, Theresa May, sobretot quan aquesta va invocar l’article 50 del Tractat sobre la Unió Europea. Mentre que alguns han afirmat que Sturgeon va

trobar May amb la guàrdia baixa, forçant-la a negar un segon referèndum independentista escocès en els termes proposats per Sturgeon (fet que podria augmentar, per contra, aquesta demanda), es podria afirmar que permetent un Brexit “dur” sense la “distracció” d’un segon referèndum escocès aniria en detriment per May. Els crítics de Sturgeon, potser esperant capitalitzar la idea que la gent prefereix el status quo en una tàctica d’espantaocells que podria haver funcionat al 2014, diuen que repeteix els *tories* quan demana un vot per a secessió sense posseir un pla clar sobre un resultat favorable a la independència. Aquest argument, però, no s’aguanta ja May ha encarat el vot del Brexit de manera autoritària, esperant poder presentar una estratègia governamental clara sobre com deixar la UE. Negant una resposta clara a l’SNP sobre què significaria el Brexit per Escòcia, el govern britànic no només ha evidenciat la seva pròpia incompetència, sinó que ha fet entendre que no està interessat en les preocupacions escoceses.

La campanya independentista de l’any 2014 va citar l’argument d’acabar amb un govern conservador que no va rebre sufragis des d’Escòcia, fet que sembla més que rellevant donada la deriva dretana en les polítiques endegades pel govern britànic, contràries a les polítiques més socialdemòcrates de l’SNP. En un gir irònic dels esdeveniments, l’SNP ha rebut la justificació i el suport que necessita per demanar un segon referèndum basat en el Brexit, el qual va rebre el vot en contra majoritàriament a Escòcia. Polítics de tots els partits han criticat la idea d’un altre plebiscit escocès ja que, diuen, podria ser divisiu, obviant que el Brexit fou i és encara més divisiu. A més, el fet que s’hagin avançat els comicis legislatius britànics al 8 de juny d’enguany ha portat la idea de que la política britànica s’ha abandonat al tacticisme electoral.

El partit conservador escocès es presenta com a l’únic partit viable en el clima present de què és l’únic capaç de batre l’SNP per a mantenir Escòcia dins del Regne Unit. El problema amb aquesta idea és que votar *tory* seria votar a favor de la permanença al Regne Unit però en contra de la permanença a la Unió Europea. Exposant el duel Conservadors versus SNP, May sembla voler eliminar tant el Labour com els liberal-demòcrates. Tot i que aquesta pot ser una tàctica bona pels *tories* a llarg termini, i que és cert que els *tories* escocesos han guanyat suport, és difícil imaginar un SNP no hegemònic a Escòcia i a Westminster. No podem negar la hipocresia de May quan nega el segon referèndum independentista al·legant que el govern escocès crea “incertesa” abans de conèixer els termes del Brexit.

En un gir complet dels esdeveniments si ho comparem amb el referèndum escocès de 2014, un vot favorable a la independència no garantiria la pertinença a la UE, però un vot favorable a quedar-se al Regne Unit significarà exclusió total, donant-li a l’SNP el gran suport que necessita –gràcies, per cert, al Brexit.

JEN CRANWELL

Glasgow, Escòcia, 1958. Ha estudiat MLitt *Women, Writing and Gender* a la Universitat de Saint Andrews. És *Research Editor* a DowJones a Barcelona. Els seus interessos són la independència escocesa, el feminisme, sonar el trombó, i aprendre català.